

**ВІЗУАЛЬНІСТЬ
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНИХ ПРАКТИК**
матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ЧЕРКАСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ХУДОЖНИЙ МУЗЕЙ

ВІЗУАЛЬНІСТЬ У КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНИХ ПРАКТИК

друга всеукраїнська
науково-практична конференція

13-14 жовтня
Черкаси 2011

Візуальність у контексті культурних практик.

**Матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної конференції
(13-14 жовтня 2011 р.). – Черкаси, Брама-Україна, 2011. – 232 с.**

Збірник матеріалів другої Всеукраїнської конференції «Візуальність у контексті культурних практик» включає доповіді учасників конференції, які публікуються в авторській редакції. Дослідження візуальності у контексті культурних практик створює міждисциплінарне поле для діалогу культурологів, філософів, дизайнерів, музеєзнавців, що обумовлено необхідністю пошуку нових параметрів її вивчення в умовах інформаційної культури.

Редакційна колегія:

Говорун Дмитро Іванович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького

Личкова Володимир Анатолійович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та культурології Чернігівського державного педагогічного університету ім. Тараса Шевченка

Романенко Наталія Григорівна – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри дизайну Черкаського державного технологічного університету

Пушкова Оксана Анатоліївна – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, старший науковий співробітник відділу науково-освітньої роботи Черкаського обласного художнього музею

Гладун Ольга Дмитрівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, директор Черкаського обласного художнього музею

Конференцію проведено у спільному форматі з фестивалем сучасного мистецтва і графічного дизайну «Три крапки»

МІСЬКИЙ ІНТЕР'ЄР ПЕРІОДУ КИЇВСЬКОГО МОДЕРНУ

Бовкун Марина Сергіївна, *магістр Інституту аеропортів Національного авіаційного університету; (Науковий керівник: Гнатюк Л. Р., кандидат архітектури).*

Яскраво виражена стилістика міста залежить не тільки від архітектури, але й від ретельного добору окремих елементів дизайну міського середовища. Модерн є основним стилем забудови центру Києва. Сьогодні, як і в період модерну, перші поверхи, які виходять на вулицю, займають торговельні або обслуговуючі заклади. Але зараз ці поверхи часто закриваються вивісками, які мають стильове рішення, що не відповідає фасаду будинку.

Тому для формування обличчя міста, з метою збереження цілісного враження, актуальним є використання основних композиційних схем та орнаментики модерну при проектуванні нових та реконструкції існуючих фрагментів міського інтер'єру.

«Звід пам'яток історії та культури України» дає короткий опис будівель Києва, зокрема тих, що вирішені в стилі модерн. Звід містить в собі дату будівництва пам'ятки, автора, особливості планування та основні декоративні моменти. [1,2].

Ю. С. Асеев, В. В. Вечерський, О. М. Годованюк в своїй роботі «Історія української архітектури» розкривають загальну характеристику модерну, її стилістику, проблему містобудування того часу та основні особливості житлової архітектури України. [3].

Мета публікації полягає у виявленні формотворчих елементів міського інтер'єру періоду київського модерну.

На зламі ХІХ і ХХ ст., період модерну, канвою міста є житлова частина, яка представлена прибутковими будинками. На відміну від забудови наступних періодів, масове будівництво модерну мало яскраву стилістичну вираженість.

Яскраві приклади київського модерну представлені в Шевченківському районі Києва, а саме на вулицях Ярославів Вал, Володимирська, Саксаганського, Рейтарська, Городецького та ін.

Композиція головних фасадів модерну в Києві базується на таких схемах: осьова симетрія; симетрія, яка має відступ, щодо розташування проїзду на подвір'я, головного входу та балконів; асиметрія (таб. 1).

Композиційні схеми фасадів модерну		
Симетрія	Симетрія, яка має відступ	Асиметрія
		

Але для прибуткових будинків найбільш характерною є симетрія, яка має відступ. Акцентом фасаду найчастіше виступають еркери чи ризоліти.

Композиційним домінантом головного фасаду є розташування на осі входу еркера, ризоліта чи вертикалі вікон, яка виділена з обох боків розкріповкою.

Одним з основних засобів пластичного вирішення фасаду є групування різних за пропорціями і формами прорізів вікон.

Особливість цих будинків — це контраст між головним та дворовим фасадом. Перший вирішувався репрезентативно, а другий оформлювався стримано. Головний фасад будинку має досить виразні та насичені пластикою деталі площини.

У декорі фасаду модерну прослідковується стійкий набір елементарних форм, які є основою створення композицій. Найбільш поширені флористичні мотиви, які поєднуються в класичні форми: розетка, гірлянда, вінок, букет. Флористичні композиції зустрічаються як однорідні, так і різномірні, ускладнені введенням сюжетних, зооморфних та антропоморфних форм.

Серед рослинних мотивів зустрічаються форми аканта, квітів білого латаття, ірисів-півників, тюльпанів, жолудів. Популярним для декоративного модерну є використання грон калини та винограду, листя каштана. Одна з особливостей орнаментального модерну прикрашати різні частини будівель

маскаронами. Типовими для модерну є декоративні кола з вертикальними стрічками. При вирішенні фасаду застосовуються ордерні, готичні елементи.

В наш час елементи модерну найчастіше використовуються під час реконструкції існуючих пам'яток архітектури в стилі модернізму, хоча не завжди дотримуються цілісності, що призводить до руйнування сприйняття образу пам'ятки. Рідше при проєктуванні нових фрагментів міського інтер'єру, при історичній стилізації окремих деталей фасаду.

Цілісність міського інтер'єру залежить не тільки від архітектури, але й від ретельного добору окремих елементів. Це стосується в першу чергу малих архітектурних форм: кіосків, зупинок громадського транспорту, рекламних бігбордів, сміттєзбірників, які широко представлені в центрі міста Києва. Для цих сучасних об'єктів актуальною є стилізація, так як модернізм не є стилем сьогодення, але важливо зберегти своєрідність історичного архітектурного середовища.

Це стосується також оформлення входної групи до житлової частини будинку та наявних в ньому громадських приміщень. В останньому випадку, для якого характерне, в першу чергу, наявність вітрини, вивіски та реклами, важливим є поєднання стилістики фасаду з певним образом фірми, гармонійна компоновка елементів на тлі фасаду. Сучасний фасад вулиці в центрі міста — це концентрація елементів комунікативного дизайну, які також повинні працювати на формування цілісного візуального середовища.

Для Києва актуальним є використання синтезу поєднання елементів київського модернізму з стилем, що відповідає сучасності, сучасними технологіями та матеріалами для досягнення сприятливого візуального сприйняття середовища в історичному контексті.

Висновок. Кожне місто повинне мати свою індивідуальність й свій художній образ, який би закріплювався тільки за ним. Тоді він стає цікавим та зрозумілим не тільки спеціалістам, але й широкому загалу. Це є досить актуальним для Києва так як передбачається велика кількість туристів в 2012 році й важливо створити у них бажання повернутись. Тому для створення гармонійного візуального середовища можливе запозичення основних композиційних схем та орнаментики модернізму, що також збереже історичне середовище міського інтер'єру Києва. Основне завдання полягає в поєднанні образу з середовищем, але при обов'язковому дотриманні функціональності призначення.

Література:

1. *Звід пам'яток історії та культури України: — Київ: Енциклопедичне видання. Кн. 1, ч. 1. А-Л / Редкол. тому: Відп. ред. П. Тронько та ін.; Упоряд.: В. Горбик, М. Кіпоренко, Л. Федорова. НАН України. Інститут історії України. К.: Голов. ред. Зводу пам'яток історії та культури при вид-ві «Укр. енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 1999. 608 с.*
2. *Звід пам'яток історії та культури України. Київ: Енциклопедичне видання. Кн. 1, ч. 2: М-С / Редкол. тому: Відп. ред. П. Тронько та ін. Упоряд.: В. Горбик, М. Кіпоренко, Н. Коваленко, Л. Федорова. НАН України. Інститут історії України; Інститут археології України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського. К.: Голов. ред. Зводу пам'яток історії та культури при вид-ві «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 585-1216 с.*
3. *Історія української архітектури / Ю. С. Асєєв, В. В. Вечерський, О. М. Годованок та ін.; за ред. В. І. Тимофієнка. К.: Техніка, 2003. 472 с.*